

Tekovské múzeum otvorilo výstavu „Spomienka na zaniknutú obec.“ Na Levickom hrade v Dobóovskom kaštieli ju môžete vidieť do 12. novembra 2017.

Mochovce: Bývalá džžava Matúša Čáka, ktorej víno vydržalo aj zaoceánsku plavbu. Dnes je synonymom atómovej elektrárne.

Aj preto nasledujúce riadky budú znieť ako z 30-ročnej wikipédie:

„Bývalá obec Mochovce s posledným počtom 488 obyvateľov, ležiaca 18 km severozápadne od okresného sídla Levice v kotline na rozohraní Pohronskej pahorkatiny a západných výbežkov Štiavnických vrchov, obklopená zalesnenými kopcami na severe Dobricou, z východnej strany Kohútím vrchom, Malou a Veľkou Vápenkou, v písaných dokumentoch sa spomína v roku 1295 pod názvom Muhy a bola v držbe panovníka Matúša Čáka.“

Takto začína svoju *Stručnú historku zaniknutej obce Mochovce* z roku 1985 jej posledný starosta – v tom čase predseda MNV – **Alexander Šidó**, ktorý bol aj obecným kronikárom.

Táto lokalita bola osídlená už v paleolite približne 30-tisíc rokov pred Kristom, o čom svedčia archeologické nálezy odkryté v dobe začiatku zemných prác na jadrovej elektrárni.

Názov *Muhy* odvodzuje Šidó od močaristej pôdy, ktorá bola zarastená machom. A názov „Mochovce“ prichádza až rokom 1773. Obyvateľmi boli Maďari-kalvíni, ale aj niekoľko Slovákov, rómovia a židia. Venovali sa poľnohospodárstvu, vinohradníctvu a tí chudobnejší si zarábali v lese.

[Previous Image](#) [Next Image](#)

Previous Next

Next

Budúcnosťou mal byť vinič

„Na viničnom hone Dobrica sa rodilo najlepšie víno, ktoré podľa kvality a chute bolo známe po širom svete – ako jediné, ktoré vydržalo aj búrlivú námornícku prepravu cez oceán bez toho, aby sa zlomilo, pomútilo alebo stratilo chuť. Ešte aj dnes v Budapešti v hajlochu Mátyás pince nájdete vinové fľašky s vignetou Debrőczei Mohi Bor,“ píše Šidó v roku 1985.

Víno bolo teda vynikajúce, ale akí boli ľudia? Pre históriu je už zachované a zaznamenané, že *„obyvatelia obce boli jednoduchí, tichí, mierumilovní a pohostinní a vôbec ich nezaujímal politický život štátu. Žili si sami pre seba.“*

Podľa Šida mali rodiny po jednom dieťati, aby nemuseli drobiť majetky. Dokonca sa stávalo, že rodičia už svoje deti zasubovali vo veku 12-15 rokov, aby takto zvýšili rozlohu poľnohospodárskeho majetku, lebo len v tom videli budúcu existenciu rodiny.

Po II. svetovej vojne

Zaujímavosťou je, že po druhej svetovej vojne sa do Mochoviec prisťahovalo 32 slovenských rodín počas repatriácie a nazývali ich [tirpákmi](#).

Potom to poznáte: do dediny prišiel telefón (1946), autobus (1950), družstvo (1952). Vybuďoval sa vodovod, zmodernizovalo sa verejné osvetlenie, opravili sa chodníky. Všetko to malo len jeden nedostatok – do roku 1971 úrady, poštu či lekárov mali Mochovčania všade inde, len nie „doma“. Najkomplikovanejšie bolo – umrieť.

„Úmrtie bolo potrebné najprv zhlásiť na zdravotnom stredisku Veľký Ďur (12 km), zápis do matriky v Kalnej nad Hronom (10 km), žiadosť o vyplatenie pohrebného potvrdiť na poštovom úrade Nový Tekov (9 km), a keď bol prípad komplikovaný, bolo potrebné cestovať aj na ZNB do Tlmáč (12 km), čo si vyžiadalo 2 až 3 dni stratu času.“ Od roku 1972 všetky úradné záležitosti, našťastie, vybavili Mochovčania priamo v Kalnej.

Spomienka na zaniknutú obec Mochovce

Projekt jadrovej elektrárne

Napokon do obecného života vstupuje výstavba atómkvy. V roku 1973 je vyhlásená stavebná uzávera, ktorá ešte umožňovala dokončenie rozostavaných domov, ale definitívny stop stavebnému ruchu priniesol až rok 1978.

Keďže elektrárne mala stáť v intraviláne Mochoviec, nutné bolo ohodnotiť nehnuteľnosti a Mochovčanov vystáť – to sa udialo do konca roku 1981. Na pamiatku si odniesli keramiky z Pukanca s rôznymi sloganmi: „*Kto mochovské víno pije, ten dlho žije! Komu málo vína nestačí, chodí bez gati.*“

Tým, samozrejme, história *Muhy* nekončí. Alexander Šidó, posledný mochovský kronikár, v decembri 1985 opisuje mravenisko 10 000 budovateľov, ktorí stavajú prvý blok Mochoviec ako „*dôležitý prameň elektrickej energie, bez čoho už ďalší náš život si nevieme ani predstaviť.*“

Mochovské mravenisko tu zostalo – momentálne sa pracuje na dostavbe tretieho a štvrtého bloku. To sa však už do obecnej kroniky vedenej Alexandrom Šidóm nateraz nedostane.

Mochovce, 1981: Odvoz zeminy
Posted by Slovenské elektrárne

História obce Mochovce

- Prvá písomná zmienka z roku 1295 ako Muhy
- Názov Mochovce z roku 1773
- Začiatok stavby atómovej elektrárne: 1981
- Posledný počet obyvateľov: 488 (v roku 1900 bol počet obyvateľov 970)

- [90 reaktorových jadrových blokov Slovenských elektrární](#)
- [Another milestone reached in the completion of Mochovce NPP](#)
- [Diskusia o energetickej únii i o Mochovciach](#)
- [Energoland opened by Slovenské elektrárne](#)
- [Japonský veľvyslanec navštívil Mochovce](#)
- [Mochovce 3&4: Primary circuit pressure test completed](#)
- [Mochovce NPP Unit 3 reactor control assembly](#)
- [Mochovce NPP Unit 3: New commissioning milestone](#)
- [Mochovce: 3. blok dokončený na 82%](#)
- [Mochovce: A priority for both shareholders](#)
- [SE SIS – the new subsidiary of Slovenské elektrárne](#)
- [Shareholders approved budget for Mochovce completion](#)
- [Slovenské elektrárne: vyjadrujeme úprimnú sústrasť](#)
- [The brain of Mochovce NPP unit 3 switched on](#)

Social networks

-
-
-
-
-
-

Useful links

- [Key data](#)
- [Nuclear safety](#)

Documents

- [Nuclear Operations' Report](#)
- [Mochovce: Basic facts](#)
- [Annual report](#)